
16 2019_B&W_00497 Informatienota Financiële gevolgen septembercirculaire 2019 en toegekend (voorlopig) BUIG-budget 2020 - informeren

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl; mevrouw J. Groot de, Secretaris

Informatienota

Inleiding Samenvatting

De septembercirculaire 2019 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen en staat vooral in het teken van de vertaling van de Miljoenennota 2020. Na behandeling van de Miljoenennota is tevens het (voorlopige) BUIG-budget 2020 bekend gemaakt.

Het rijk informeert de gemeenten o.a. in de septembercirculaire over de gemeentefondsuitkeringen. De ontwikkeling hiervan wordt voor een belangrijk deel bepaald door de hoogte van de rijksuitgaven. De septembercirculaire 2019 laat ten opzichte van de meicirculaire 2019 een hogere Algemene uitkering uit het gemeentefonds zien. Een gedeelte van het voordeel heeft betrekking op het Sociaal domein (Jeugdzorg en Participatiewet). In de septembercirculaire is ook een aantal bedragen opgenomen die een directe relatie hebben met door de gemeente uit te voeren taken. Deze bedragen worden budgettair neutraal als taakmutatie in de begroting opgenomen.

De Programmabegroting 2020 - 2023, die behandeld wordt door uw gemeenteraad op 5 november a.s., is gebaseerd op de bedragen die staan vermeld in de meicirculaire 2019, zodat er geen tijd meer is om deze te verwerken in de begroting en eventuele aanvullende maatregelen te treffen.

De stand van deze begroting is na vaststelling en verwerking van de septembercirculaire 2019 en het nieuwe BUIG-budget als volgt:

	2020	2021	2022	2023
Stand begroting	38	50	39	792
Bij:				
Septembercirculaire 2019 A.U. (tabel 1)	236	1.048	1.286	1.076
Sociaal domein (tabel 2)	24	22	19	18

Af:				
BUIG-budget	- 151	- 151	- 151	- 151
Bbz	- 16	- 16	- 16	- 16
Taakmutaties (tabel 3)	+ 60	- 24	- 27	- 23
Saldo	+ 191	+ 929*	+ 1.150*	+ 1.696*

+ = voordeel (bedragen x € 1.000)

De septembercirculaire 2019 laat voor onze gemeente vooral vanaf het jaar 2021 forse 'plussen' zien. Zoals gebruikelijk verwerken wij de nieuwe informatie van het gemeentefonds pas in het voorjaar 2020 in de Perspectiefnota. Dit is ook van toepassing op de nieuwe ramingen van de zogenaamde BUIG-middelen.

Bij de berekende begrotingssaldi* op basis van de septembercirculaire horen twee kanttekeningen:

1. Voor de jaren 2021 en verder geldt dat in het voorjaar van 2020 op basis van het dan geldende financieel beeld zal worden bekeken of aanvullende lastenstijgingen nodig zijn. Op basis van het gepresenteerde beeld in de Programmabegroting 2020 - 2023 is dat noodzakelijk. In de begroting is dat in beeld gebracht door twee zogenaamde 'stelposten' aan de inkomstenkant op te nemen ('de bezoeker draagt bij' en 'verhogen overige belastingen heffingen').
2. Daarnaast is er nog geen rekening gehouden met eventuele structurele kostenstijgingen binnen het Sociaal domein. In de Najaarsnota 2019 is het Jeugdbudget bijvoorbeeld incidenteel opgeplust met € 600.000 ten laste van de reserve 'Opvangen tekorten Sociaal domein'. De omvang van deze bestemmingsreserve is echter niet toereikend om structurele tegenvallers op te vangen.

Inleiding

Algemene uitkering

De septembercirculaire 2019 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen en staat vooral in het teken van de vertaling van de Miljoenennota 2020.

Het rijk informeert de gemeenten o.a. in de septembercirculaire over de gemeentefondsuitkeringen. De ontwikkeling hiervan wordt voor een belangrijk deel bepaald door de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de Algemene uitkering (samen de trap op en samen de trap af). De jaarlijkse toe- of afname van de Algemene uitkering op basis van dit principe wordt het accres genoemd. Het accres over de jaren 2020 - 2023 laat een positieve ontwikkeling zien voor gemeenten ten opzichte van de meicirculaire 2019. Het geraamde accres 2020 wordt met € 408,6 miljoen positief bijgesteld. Ook het accres na 2020 wordt opwaarts bijgesteld. De belangrijkste verklaring daarvoor ligt in aanpassingen in het investeringsritme van het ministerie van I&W en Defensie en in het sluiten van het Pensioenakkoord. Ook het woningmarktpakket waartoe in de Miljoenennota besloten is, leidt tot een opwaartse bijstelling van het accres.

In onderstaande tabel ziet u wat de septembercirculaire 2019 betekent voor onze gemeente.

Tabel 1 Algemene uitkering septembercirculaire 2019: **Totaal**

	2020	2021	2022	2023
--	-------------	-------------	-------------	-------------

Mei 2019	74.128	74.039	73.238	73.990
September 2019	74.364	75.087	74.524	75.066
Vershil	+ 236	+ 1.048	+ 1.286	+ 1.076

+ = voordeel (bedragen x € 1.000)

BUIG-budget (budget voor bijstandsuitkeringen)

Op basis van de laatst bekende informatie van het rijk, de Miljoenennota en de begroting van het ministerie van SZW, wordt het BUIG-budget berekend en verwerkt in de begroting. Het budget wordt gedurende het begrotingsjaar door het rijk bijgesteld op basis van gerealiseerde aantallen op landelijk niveau.

Hierdoor ontstaan de volgende bijstelmomenten:

- voorlopige beschikking aan de hand van de Miljoenennota 2020 (oktober 2019);
- nader voorlopige beschikking voorjaar 2020;
- definitief oktober 2020.

In de (concept)begroting 2020 - 2023 is het bedrag opgenomen, zoals dat dit voorjaar bekend is gemaakt door het rijk in de nader voorlopige beschikking 2019. Het bedrag dat wordt ontvangen op basis van de voorlopige beschikking 2020 valt € 151.000 lager uit dan nu is opgenomen in de begroting.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)

1. Met ingang van 1 januari 2020 wordt de financieringssysteem van het Bbz 2004 vernieuwd. Onderdeel van deze vernieuwing is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken die worden uitgevoerd niet meer worden bekostigd via een specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds.
2. Met ingang van 2020 zijn de middelen voor het Bbz-levensonderhoud van gevestigde, oudere en beëindigende zelfstandigen ook toegevoegd aan het BUIG-budget. Omdat de middelen voor het Bbz-levensonderhoud van beginnende zelfstandigen al onderdeel uitmaakten van de BUIG-uitkering, betekent dit dat nu het Bbz-levensonderhoud van alle zelfstandigen is opgenomen in deze uitkering.

Er wordt een structureel bedrag ontvangen binnen de Algemene uitkering van € 18.000, terwijl voor de specifieke uitkering nu nog een bedrag van € 16.000 in de begroting is opgenomen.

Kernboodschap

Deze septembercirculaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkering van het rijk: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent:

- de Algemene uitkering;
- de integratie-uitkering Sociaal domein;
- de decentralisatie - en (overige) integratie-uitkeringen.

In het regeerakkoord is opgenomen dat de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van het jaar 2019 opgaat in de Algemene uitkering en daarmee deel uitmaakt van de 'trap-op-trap-af systematiek'. Vorig jaar zijn de betreffende budgetten aan de Algemene uitkering 2019 van het gemeentefonds toegevoegd. Een aantal onderdelen van het Sociaal domein zijn per 2019 nog niet overgeheveld. Als integratie-uitkering blijven voorlopig bestaan:

- Beschermd wonen;
- Voogdij 18+;
- Participatie (voornamelijk Wsw).

Kanttekeningen

Met ingang van het jaar 2019 is de uitkering Sociaal domein volgens afspraak overgeheveld naar de Algemene uitkering, met uitzondering van Begeleid wonen, Voogdij 18+ en Re-integratie klassiek (Wsw) van het onderdeel participatie. De uitkering Sociaal domein wordt verdeeld naar het desbetreffende taakveld in de gemeentelijke begroting, zodat dit geen (positief of negatief) effect heeft op het begrotingsaldo.

In de tabel ziet u wat de septembercirculaire 2019 betekent voor onze gemeente op het gebied van het Sociaal domein, zoals deze gedefinieerd is binnen de afspraken van het gemeentefonds.

*Tabel 2 Algemene uitkering septembercirculaire 2019: **Onderdeel Sociaal domein***

	2020	2021	2022	2023
Mei 2019	8.793	8.526	8.327	8.201
September 2019	8.769	8.504	8.308	8.183
Verschil	- 24	- 22	- 19	- 18
Waarvan:				
Participatie (Wsw)	24	22	19	18

- = nadeel (bedragen x € 1.000)

Taakmutaties

Naast de hierboven opgesomde bedragen zijn er in de septembercirculaire ook nog budgetten opgenomen die een directe relatie hebben met door de gemeente uit te voeren taken. Deze worden budgettair neutraal (inkomsten = uitgaven) als taakmutatie in de begroting opgenomen. Deze begrotingsposten moeten ook van het totale voordeel van de Algemene uitkering in *Tabel 1* worden afgetrokken. De middelen zijn immers niet vrij besteedbaar. Het gaat hierbij om de volgende taken met bijbehorende bedragen:

*Tabel 3 Algemene uitkering septembercirculaire 2019: **Onderdeel taakmutaties***

	2020	2021	2022	2023
Ambulantisering GGZ	46	58	67	68
Invoering WvGGZ (herverdeling)	- 21	- 21	- 21	- 22
I-standaarden Jeugdhulp	- 1	- 1	- 1	- 1
I-standaarden Wmo 2015	- 1	- 1	- 1	- 1

Jeugdhulp	- 18			
Wmo 2015	- 56			
Gastouderopvang	5	5	5	5
Hulpmiddelen en voorzieningen Wlz	- 22	- 31	- 37	- 41
Donorwet	8	15	15	15
Verschil	- 60	+ 24	+ 27	+ 23

+ = voordeel (bedragen x € 1.000)

Toelichting taakmutaties:

Ambulantisering GGZ

Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In dit akkoord wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein.

Herverdeling budget invoering Wet verplichte GGZ

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte GGZ in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. In de meicirculaire 2019 is voor de gemeentelijke taken een bedrag toegevoegd aan het gemeentefonds. Op verzoek van de VNG is het beschikbare budget herverdeeld. Dit levert voor onze gemeente een nadeel op.

Wettelijke taak iStandaarden Jeugdwet en Wmo

De gegevensstandaarden i-Jeugdwet en i-Wmo dienen regelmatig bijgewerkt te worden. Een iStandaard is een systematiek om cliënten te volgen in het zorg- of ondersteuningsproces. Sinds 2015 gebeurt dit door het Zorginstituut Nederland, in opdracht van de VNG. De VNG heeft verzocht deze beheerstaak onder te brengen bij het Zorginstituut. Als gevolg hiervan vindt een structurele vermindering plaats van het gemeentefonds.

Jeugdhulp en Wmo 2015

De Sociale Verzekeringsbank maakt uitvoeringskosten voor de PGB-trekkingsrechten voor de Wmo 2015 en de Jeugdhulp. Voor het jaar 2020 is overeengekomen hiervoor een bedrag uit de Algemene uitkering te nemen.

Gastouderopvang

In de septembercirculaire 2018 is vanaf 2019 structureel een bedrag beschikbaar gesteld voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang. De VNG en het ministerie van SZW hebben afgesproken dat er voor toezicht en handhaving gastouderopvang extra middelen beschikbaar komen vanaf het jaar 2020.

Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz (Wet langdurige zorg)

Op 1 januari 2020 wordt de hulpmiddelenzorg aan cliënten die in een Wlz-instelling wonen vereenvoudigd. Vanaf deze datum worden mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en een scootmobiel) voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo. Daarnaast worden hulpmiddelen voor zorgverlening en wonen die door meerdere verzekerden

te gebruiken zijn vanaf deze datum altijd uit de Wlz betaald. Dit gaat bijvoorbeeld om tilliften en hoog-laagbedden, ook wel 'roerende voorzieningen' genoemd.

Donorwet

In het kader van de invoering van de nieuwe Donorwet krijgen gemeenten een bijdrage voor de wettelijke verplichting om bij afgifte van paspoort en rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie.

Consequenties voor de gemeente

De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2019 en het BUIG-budget zijn nog niet verwerkt in de Programmabegroting 2020 - 2023. In onderstaande tabel ziet u wat de gevolgen zijn voor het begrotingssaldo in de diverse jaren.

Tabel 4 **Saldo begroting** (na vaststelling begroting 2020 - 2023 en verwerking septembercirculaire 2019).

	2020	2021	2022	2023
Stand begroting	38	50	39	792
Bij:				
Septemercirculaire 2019 A.U. (tabel 1)	236	1.048	1.286	1.076
Sociaal domein (tabel 2)	24	22	19	18
Af:				
BUIG-budget	- 151	- 151	- 151	- 151
Bbz	- 16	- 16	- 16	- 16
Taakmutaties (tabel 3)	+ 60	- 24	- 27	- 23
Saldo	+ 191	+ 929*	+ 1.150*	+ 1.696*

+ = *voordeel* (bedragen x € 1.000)

Na ongewijzigde vaststelling van de Programmabegroting 2020 - 2023 en verwerking van de septembercirculaire 2019 valt in bovenstaande tabel te zien dat alle jaarschijven een positief saldo hebben. Daarbij gelden uiteraard wel de twee eerder genoemde kanttekeningen (zie samenvatting).

De septembercirculaire 2019 heeft ook gevolgen voor de Algemene uitkering in het lopende jaar 2019. Door o.a. een verlaging van het accres is de Algemene uitkering met een bedrag van € 492.000 neerwaarts bijgesteld. De belangrijkste verklaring daarvoor ligt met name in de onderuitputting van budgetten van het ministerie van I&W en Defensie. Het BUIG-budget valt op basis van de definitieve beschikking € 110.000 hoger uit. De financiële gevolgen voor het jaar 2019 worden verwerkt in de Najaarsnota 2019, dan wel de Jaarrekening 2019.

Toekomstige ontwikkelingen gemeentefonds

In 2018 zijn er, in overeenstemming tussen het kabinet en vertegenwoordigers van de medeoverheden, wijzigingen doorgevoerd in de normeringssystematiek, mede ten behoeve van de stabiliteit van het gemeentefonds. Desondanks ondervinden gemeenten gedurende het lopende begrotingsjaar nog steeds inkomstenschommelingen als gevolg van bijvoorbeeld onderbesteding van beschikbare budgetten bij het rijk. Dit zorgt er voor dat gemeenten nog na het opstellen van hun begroting worden geconfronteerd met bijstellingen.

Aankomende periode wordt de normeringssystematiek opnieuw geëvalueerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de beoogde stabiliteit van de systematiek. Op basis van de evaluatie worden varianten uitgewerkt voor de normering van het gemeentefonds vanaf 2022. Ondertussen bekijkt het kabinet of het mogelijk en wenselijk is om voor die tijd maatregelen te treffen die schommelingen kunnen voorkomen of dempen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2019 en het (voorlopig) toegekende BUIG-budget 2020 worden verwerkt in de Perspectiefnota 2021 - 2024.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de informatienota Financiële gevolgen septembercirculaire 2019 en toegekend (voorlopig) BUIG-budget 2020 vast te stellen.